

Message Text

CONFIDENTIAL

PAGE 01 WARSAW 08162 171938Z

63

ACTION EUR-12

INFO OCT-01 ISO-00 CIAE-00 DODE-00 PM-04 H-02 INR-07 L-03

NSAE-00 NSC-05 PA-01 PRS-01 SP-02 SS-15 USIA-06 SAJ-01

CU-02 OPR-02 OMB-01 /065 W
----- 073934

R 171552Z DEC 75

FM AMEMBASSY WARSAW

TO SECSTATE WASHDC 8978

C O N F I D E N T I A L WARSAW 8162

E.O. 11652: GDS

TAGS: PINT, PL

SUBJECT: PROTESTS AGAINST PROPOSED CHANGES IN POLISH CON-
STITUTION

1. SIGNATORIES OF THE "LETTER OF THE 59" HAVE COMPLAINED TO THE EMBASSY THAT RFE IS BROADCASTING AN INCORRECT TEXT. THE LETTER WAS FORWARDED TO THE MARSHAL OF THE SEJM, GUCWA, ON DECEMBER 5, 1975, WITH A COVERING LETTER FROM PROFESSOR EDWARD LIPINSKI, ONE OF THE SIGNATORIES, AND A SEPARATE PETITION SIGNED BY 300 STUDENTS, SCIENTISTS AND GRADUATES OF HIGHER SCHOOLS. THE LETTER PROTESTS AGAINST THE PROPOSAL IN THE GUIDELINE TO THE SEVENTH PARTY CONGRESS TO AMEND THE POLISH CONSTITUTION SO AS TO ACKNOWLEDGE IN IT THE LEADING ROLE OF THE PARTY. IT PROTESTS THE ABSENCE IN POLAND OF FREEDOM OF RELIGION, FREEDOM OF WORK, FREEDOM OF INFORMATION AND FREEDOM OF SCIENTIFIC RESEARCH AS GUARANTEED IN THE CONSTITUTION AND REAFFIRMED IN THE HELSINKI FINAL ACT. IT CONCLUDES, "WHERE THERE IS NO FREEDOM, THERE IS NEITHER PEACE NOR SECURITY."

2. THE SHORTER LETTER TO THE SEJM SIGNED BY 300 LIMITS ITSELF TO PROTESTING AGAINST A PROPOSED CONSTITUTIONAL AMENDMENT SPECIFYING THAT "THE LEADING FORCE IS THE PZPR" WHICH IT STATES WOULD UNDERMINE THE REPRESENTATIVE CHARACTER OF THE POLISH SEJM AND GOVERNMENT.

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 02 WARSAW 08162 171938Z

3. UNDERLYING THIS ARGUMENT IS A QUESTION OF CONSCIENCE FOR PRACTICING CATHOLICS. IF THE CONSTITUTION IS AMENDED TO DESCRIBE POLAND AS A SOCIALIST STATE WITH THE PZPR AS ITS LEADING FORCE, MANY BELIEVERS MAY BE FACED WITH A DILEMMA WHEN ASKED TO SWEAR LOYALTY OATHS IN CONNECTION WITH GOVERNMENT OR MILITARY SERVICE.

4. WE UNDERSTAND THAT BOTH OF THESE DODUMENTS WERE PRECEDED BY AN EARLIER LETTER TO TRYBUNA LUDU FROM WLADYSLAW BIENKOWSKI, WHO IS SAID TO HAVE PROTESTED ON IDEOLOGICAL GROUNDS THAT THE PRESENT PERIOD OF DIMINISHING INTERNATIONAL TENSIONS IS NOT THE PROPER TIME TO EMPHASIZE THE ROLE OF THE PARTY AT THE EXPENSE OF THE GOVERNMENT. IN HIS VIEW, THE CURRENT TREND SHOULD PROPERLY BE IN THE OPPOSITE DIRECTION. BIENKOWSKI WAS MINISTER OF EDUCATION FROM 1956 TO 1959 AND WAS PURGED FROM THE PZPR IN 1969 FOR HIS REVISIONIST VIEWS.

5. FOLLOWING IS THE CORRECT POLISH TEXT OF THE "LETTER OF 59":

BEGIN QUOTE WYTYCZNE NA VII ZJAZD PZPR ZAWIERAJA ZAPOWIEDZ ZMIANY KONSTYTUCJI. PO KONFERENCJI W HELSINKACH, NA KTOREJ RZAD POLSKI WRAZ Z 34 RZADAMI INNYCH PANSTW POTWIERDZIL UROCZYSCIE POWSZECHNA DEKLARACJE PRAW CZLOWIEKA UWAZAMY, ZE WPROWADZENIE TYCH PODSTAWOWYCH WOLNOSCI STAC SIE POWINNO NOWYM ETAPEM W HISTORII NARODU I ZYCIEU JEDNOSTEK. POWODOWANI TROSKA OBYWATELSKA UWAZAMY, ZE KONSTYTUCJA I OPARTE NA NIEJ PRAWODAWSTWO POWINNY ZAGWARANTOWAC PRZEDE WSYSTKIM NASTEPUJACE WOLNOSCI OBYWATELSKIE:

- WOLNOSC SUMIENIA I PRAKTYK RELIGIJNYCH. WOLNOSCIE TYCH NIE MA, GDY LUDZIE PRZYZNAJACY SIE DO WIERZEN RELIGIJNYCH LUB UJAWNIAJACY SWIATOPOGLAD ODMIENNY OD OFICJALNIE OBOWIAZUJACEGO NIE SA DOPUSZCZANI DO ZNACZNEJ CZESCI KIEROWNICZYCH STANOWISK W URZEDACH I INSTYTUCJACH PUBLICZNYCH, ORGANIZACJACH SPELECZNYCH I GOSPORDARCE NARODOWEJ. DLATEGO NALEZY ZAPEWNIC WSZYSTKIM OBYWATELOM, BEZ ROZNICY RELIGII, SWIATOPOGLADU LUB PRZYNALEZNOSCI PARTYJNE-POLITYCZNEJ, JEDNAKOWE PRAWA DO OBEJMOWANIA STANOWISK PANSTWOWYCH. DECYDOWAC POWINNY JEDYNIE KWALIFIKACJE, INDYWIDUALNE ZDOLNOSCI I UCZCIWOSC OSOBISTA. NALEZY TAKZE UMOZLIWIC

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 03 WARSAW 08162 171938Z

WSZYSTKIM GRUPOM WYZNANIOWYM SWOBODNE WYKONYWANIE PRAKTYK RELIGIJNYCH ORAZ BUDOWE SWIATYN.

- WOLNOSC PRACY. NIE MA TEJ WONOSCI, GDY PANSTWO JEST JEDYNYM PRACODAWCA, A ZWIAZKI ZAWODOWE SA PODPORZADKOWANE INSTANCJOM PARTYJNYM SPRAWUJACYM W PRAKTYCE WLADZE PANSTWOWA. W TYCH WARUNKACH - JAK WSKAZUJA, DOSWIADZENIA LAT 1956-1970 - PROBY OBRONY INTERESOW ROBOTNICZYCH GROZA ROZLEWEM KRWI I

PROWADZIC MOGA DO POWAZNYCH ZABURZEN. DLATEGO NALEZY PRACOWNIKOM ZAPEWNIC MOZLIWOSC SWOBODNEGO WYBORU WLASNEJ REPREZENTACJI ZAWODOWEJ, NIEZALEZNEJ OD ORGANOW PANSTWOWYCH LUB PARTYJNYCH. NALEZY ZAGWARANTOWAC ROWNIEZ PRAWO DO STRAJKU.

- WOLNOSC SLOWA I INFORMACJI. GDY NIE MA WOLNOSCI SLOWA - NIE MA SWODODNEGO ROZWOJU KULTURY NARODOWEJ. GDY WSZYSTKIE PUBLIKACJE PRZED UKAZANIEM PODLEGAJA CENZURZE PANSTWOWEJ, A WYDAWNICTWA I SRODKI MASOWEGO PRZEKAZU SA KONTROLOWANE PRZEZ PANSTWO - OBYWATELE NIE MOGA SWIADOMIE USTOSUNKOWAC SIE DO DECYZJI WLADZY PANSTWOWEJ, TA ZAS NIE WIE, JAKI JEST STOSUNEK SPOLECZENSTWA DO JEJ POLITYKI. SZCZEGOLNIE GROZNE NASTEPSTWA PANSTWOWEGO MONOPOLU PUBLIKACJI ORAZ DZIALANIA CENZURY PREWENCYJNEJ WYSTĘPUJA W LITERATURZE I SZTUCE, KTORE NIE PELNIA SWYCH SPOLECZNIE DONIOSLYCH FUNKCJI. DLATEGO NALEZY ZNIESC CENZURE PREWENCYJNA A ODPOWIEDZIALNOSC W WYPADKU NARUSZENIA USTAWY PRASOWEJ EGZEKOWAC TYLKO W DRODZE POSTEPOWANIA SADOWEGO.

- WOLNOSC NAUKI. NIE MA WOLNOSCI NAUKI WOWCZAS, GDY KRYTERIA DOBORU KADRY NAUKOWEJ I TEMATOW BADAN OKRESLANE SA PRZEZ WLADZE PANSTWOWA I MAJA CHARAKTER POLITYCZNY. DLATEGO NALEZY PRZYWROCIC AUTONOMIE WYZZSZYCH UCZELNI I ZAPEWNIC SAMORZEDNOSC SRODOWISKA NAUKOWEGO.

ZAGWARANTOWANIE TYCH PODSTAWOWYCH WOLNOSCI NIE DA SIE POGODZIC Z PRZYGOTOWYWANYM OBECNIE OFICJALNIE UZNANIEM KIEROWNICZEJ ROLI JEDNEJ Z PARTII W SYSTEMIE WLADZY PANSTWOWEJ. TEGO RODZAJU KONSTYTUCYJNE STWIERDZENIE NADAWALOBY PARTII POLITYCZNEJ ROLE ORGNAU WLADZY PANSTWOWEJ, NIE ODPOWIEDZIALNEGO PRZED SPOLECZENSTWEM, NIE KONTROLOWANEGO PRZEZ SPOLECZENSTWO. W TYCH WARUNKACH SEJM NIE MOZE BYC

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 04 WARSAW 08162 171938Z

TRAKTOWANY JAKO NAJWYZZSZY ORGAN WLADZY, RZAD NIE JEST NAJWYZZSZYM ORGANEM WYKONAWCZYM, A SADY NIE SA NIEZAWISLE.

NALEZY ZAPEWNIC REALIZACJE PRAWA WSZYSTKICH OBYWATELI DO WYSUWANIA I WYBIERANIA SWYCH PRZEDSTAWICIELI W PIECIOPRZYMIOTNIKOWYCH WYBORACH. NALEZY ZAPEWNIC NIEZALEZNOSC SADOW OD WLADZ WYKONAWCZYCH, A SEJM UCZYNIC RZECZYWISCIE NAJWYZZSZA WLADZA USTAWODAWCZA.

UWAZAMY, ZE NIERESPEKTOWANIE WOLNOSCI OBYWATELSKICH MOZE PROWADZIC DO ZNISZCZENIA ZARADNOSCI ZBIOROWEJ, DO ROZPADU WIEZI SPOLECZNYCH, DO STOPNIOWEGO POZBAWIENIA SPOLECZENSTWA SWIADOMOSCI NARODOWEJ I DO PRZERWANIA CIAGLOSCI NARODOWEJ TRADYCJI. JEST TO ZAGROZENIE DLA EGZYSTENCJI NARODU.

TWIERDZENIA I POSTULATY, KTORE PRZEDSTAWIAMY SA WYRAZEM
PRSEKONANIA, ZE ODPOWIEDZIALNOSC ZA LOSY NASZEGO SPOLECZENSTWA
JEST WSPOLNA.

UZNANIE TYCH WOLNOSCI, POTWIERDZONE PRZEZ KONFERENCJE
W HELSINKACH, NABIERA DZIS WAGI MIEDZYNARODOWEJ, GDYZ TAM,
GDZIE NIE MA WOLNOSCI, NIE MA POKOJU ANI BEZPIECZENSTWA.
END QUOTE

6. TEXT OF "LETTER OF 300" IS AS FOLLOWS:

BEGIN QUOTE

WYSOKO SEJMIE,

PODSTAWOWE ZASADY DEMOKRACJI, UJETE W OBOWIAZUJACEJ
KONSTYTUCJI STANOWIA, IZ WLADZA NALEZY DO LUDU I JEST
REALIZOWANA POPRZEJ ORGANY PRZEDSTAWICIELSKIE. ZGODNIE TYM
WLADZA NAJWYZSZA NALEZY DO SEJMU, A NIE DO KTOREJKOLWIEK Z
PARTII W NIM REPREZENTOWANYCH. WYTYCZNE NA VII ZJAZD PZPR
ZAWIERAJA POSTULAT ZMIANY KONSTYTUCJI POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ
LUDOWEJ. W USTAWIE NAJWYZSZEJ ZOSTALO BY PRAWNIE
ZAGWARANTOWANE, IZ W PANSTWIE 'KIEROWNICZA SILA JEST PZPR'
/ WYTYCZNE, S.22/ REALIZACJA POSTULATU WYTYCZNYCH NARUSZYLABY
DOTYCHCZASOWE DEMOKRATYCZNE ZASADY, SANKCJONUJAC PRAWNIE
NADRZEDNA ROLE JEDNEJ PARTII. SEJM PRZESTALBY BYC
CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

PAGE 05 WARSAW 08162 171938Z

NAJWYZSZA WLADZA PRL A WLADZA STRACILABY CHARAKTER
PRZEDSTAWICIELSKI.

WYRAZAMY SVOJE ZANIEPOKOJENIE TAKA MOZLIWOSCIA.

ZWRACAMY SIE DO WYSOKIEJ IZBY, BY W RAZIE ZGLOSZENIA
PROPONOWANEGO W WYTYCZNYCH PROJEKTU ZMIANY KONSTYTUCJI
ODRZUCILA GO W GLOSOWANIU. END QUOTE.
DAVIS

CONFIDENTIAL

NNN

Message Attributes

Automatic Decaptioning: X
Capture Date: 01 JAN 1994
Channel Indicators: n/a
Current Classification: UNCLASSIFIED
Concepts: CONSTITUTIONAL AMENDMENTS, PUBLIC ATTITUDES, POLITICAL SITUATION
Control Number: n/a
Copy: SINGLE
Draft Date: 17 DEC 1975
Decaption Date: 01 JAN 1960
Decaption Note:
Disposition Action: RELEASED
Disposition Approved on Date:
Disposition Authority: CunninFX
Disposition Case Number: n/a
Disposition Comment: 25 YEAR REVIEW
Disposition Date: 28 MAY 2004
Disposition Event:
Disposition History: n/a
Disposition Reason:
Disposition Remarks:
Document Number: 1975WARSAW08162
Document Source: CORE
Document Unique ID: 00
Drafter: n/a
Enclosure: n/a
Executive Order: GS
Errors: N/A
Film Number: D750439-0221
From: WARSAW
Handling Restrictions: n/a
Image Path:
ISecure: 1
Legacy Key: link1975/newtext/t19751233/aaaabdio.tel
Line Count: 210
Locator: TEXT ON-LINE, ON MICROFILM
Office: ACTION EUR
Original Classification: CONFIDENTIAL
Original Handling Restrictions: n/a
Original Previous Classification: n/a
Original Previous Handling Restrictions: n/a
Page Count: 4
Previous Channel Indicators: n/a
Previous Classification: CONFIDENTIAL
Previous Handling Restrictions: n/a
Reference: n/a
Review Action: RELEASED, APPROVED
Review Authority: CunninFX
Review Comment: n/a
Review Content Flags:
Review Date: 12 MAY 2003
Review Event:
Review Exemptions: n/a
Review History: RELEASED <12 MAY 2003 by BoyleJA>; APPROVED <02 OCT 2003 by CunninFX>
Review Markings:

Margaret P. Grafeld
Declassified/Released
US Department of State
EO Systematic Review
06 JUL 2006

Review Media Identifier:
Review Referrals: n/a
Review Release Date: n/a
Review Release Event: n/a
Review Transfer Date:
Review Withdrawn Fields: n/a
Secure: OPEN
Status: NATIVE
Subject: PROTESTS AGAINST PROPOSED CHANGES IN POLISH CON- STITUTION
TAGS: PINT, PL
To: STATE
Type: TE
Markings: Margaret P. Grafeld Declassified/Released US Department of State EO Systematic Review 06 JUL 2006